

KRAJEVNI DOGODKI

LJUBLJANA

Ob priliki spomladnega ljubljanskega velesejma, na katerem je bila prirejena tudi lepa gostinska razstava, se je vršil v Ljubljani vsedrjavni gostinski kongres. V resoluciji, ki so jo zborovalci sprejeli, je bila zlasti poudarjena zahteva po odpravi šušmarstva v gostilničarski stroki, ki itak preživlja težke čase, navedenih pa je bilo še več umestnih predlogov. Nekaj dni kasneje, t. j. 4. junija se je vršil v Ljubljani mednarodni kongres policistov, na katerega so prišli od vsepovsodi številni zastopniki.

Dne 3. junija je bila slovesno odprta zračna proga Celovec—Ljubljana—Sušak. Po pristanku orjaškega Junkersovega letala so izstopili zastopniki avstrijskih oblasti in avstrijskega zračnega prometa, med njimi celovski župan Wolf. Goste so pozdravili župan dr. Adlešič ter zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter ljubljanskega letalstva. Po malici se je odpeljal župan dr. Adlešič z avstrijskimi gosti z letalom proti Sušaku.

Letošnje poletje je bilo opaziti močno mezдно gibanje, katero so začeli 6. junija stavbinski delavci, 21. avgusta so stopili v stavko tekstilni delavci, kmalu za njimi rudarji, 5. septembra pa, prav na dan, ko so listi prinesli banovo uredbo o stavkah, pa so stopili v stavko uslužbenici Maloželezniške družbe v Ljubljani. Ta stavka je trajala samo 24 ur in je dosegla popoln uspeh, to je, za tramvajске uslužbenice ostane v veljavi 8 urni delavnik, za delo preko tega časa pa bodo prejeli posebne nagrade. Najdaljša je bila stavka tekstilnega delavstva, ki je bila uspešno zaključena šele 24. septembra. Delavstvo je doseglo znatno mezдно zboljšanje.

29. junija smo se skromno spomnili 350 letnice smrti prvega slovenskega pisatelja Primoža Trubarja. Večer pred praznikom je bila pred Trubarjevimi spomenikom na pobudo akademske mladine slovesnost, pri kateri so položili na spomenik venec s slovenskim trakom. Venec s slovenskim trakom so ponoči odstranili neznanci.

Na Vidov dan so razvili dobrovoljci svoj prapor, darilo Nj. Vel. kralja Petra II. Po slovesnem razvitju pred magistratom je bil po mestu obhod dobrovoljcev s praporom in godbo.

15. julija se je v zgodnjih jutranjih urah, takoj po odletu potniškega letala, pripetila grozovita letalska nesreča, ki je zahtevala 7 smrtnih žrtev: odvetnika dr. Adolfa Korčeta, učiteljici Stano Kantetovo in Tilko Pivkovo, Berlinčana dr. Wilhelma Horna in Anny Bruglacher, pilota Mihajla Jarošenka in telegrafista Toma Anušiča. Komisija

Rimska grobova pod cestiščem Groharjeve ulice v Ljubljani

zadruga; v Ljubljani pa sta skupaj ustanovila prvo slovensko trgovsko šolo. Važno je tudi pokojnikovo literarno delo, bil je znan podlistkar, pred tremi leti pa nam je dal knjigo »Spomini iz Ljubljane«. Dosti reči je ostalo v rokopisu. Zadnje njegovo delo je drama »Na Krasu, tragedija naroda«.

V Kamniških planinah so našli smrtno ponesrečena 24. julija mlada turista Vida Janšo in Mladena Mikšiča.

Janez Hieng, podravnatelj Kreditnega zavoda, je umrl 3. avgusta. Pokojnik je bil iz ugledne rodbine lesnega trgovca na Rakeku, rojen pred 50 leti. Po končani gimnaziji v Ljubljani je šel na trgovsko akademijo v Trst, ki jo je odlično dovršil. Potem je bil sprejet za uradnika v takratno Avstro-ogrsko banko, ki se je po prevratu preimenovala v Kreditni zavod. Pokojnik je bil odličen bančni uradnik, ki je dovršeno obvladal več svetovnih jezikov.

Helena Souvan, soproga ljubljanskega trgovca, je nenadoma preminula v Volčjem Potoku 16. avgusta.

Jože Lapajnar, eden najstarejših ljubljanskih gasilcev, je umrl dne 23. avgusta, star 79 let. Rodil se je v Kamni gorici, v Ljubljani pa se je izučil mizarstva pri Dohrltu, potem pa je služil pri tvrdki Naglas polnega pol stoletja. Gasilec je bil celih 57 let. Pokojnik je bil odlikovan s številnimi domačimi in inozemskimi odlikovanji za požrtvalno gasilsko službo.

Antona Juga, direktorja mestne ženske realne gimnazije so pokopali 24. septembra na viškem pokopališču.

KOMUNALNE VESTI

Na seji mestnega sveta dne 3. julija je bilo sklenjeno, da morajo vsi mestni uradi prihraniti na materialnih izdatkih 10 %, s katerimi bo moči uravnovesiti mestni proračun, porušen s tem, ker je morala mestna občina brisati gostaščino vsem posestnikom novih hiš, kar zneso nad 900.000 Din. Nadalje je bilo sklenjeno, da mestna občina ljubljanska prevzame dne 1. novembra omrežje Električne zadruga v Šiški za kupnino v znesku Din 1.400.000— za omrežje in inventar v delavnici, od tega pa porabi za druga, ki je prodajalka, 1 milijon za zavetišče, ki bo last Vincencijeve konference v Šiški. Člani zadruga imajo pravico 10 let dobivati tok za ceno Din 1— za kw-uro. Najemnikom članov zadruga pa je priznana pravica, da dobivajo tok po Din 2'50 za dobo 10 let, če ostanejo v sedanjem stanovanju. Števci, ki so last članov zadruga, se bodo uporabljali tudi v bodoče, dokler bodo primerni. Mestna občina bo skrbela za cestno razsvetlavo v Šiški, stroške pogodbe nosi mestna občina, ki prevzame tudi 6 uslužbenecv zadruga in se zavezuje, da jih bo po enem letu pragmatično nastavila. Električna zadruga se odpove nadaljnji prodaji toka. S to pogodbo postane mestna občina monopolski prodajalec toka v Ljubljani.

Na seji mestnega sveta ljubljanskega dne 19. avgusta je bilo sklenjeno najeti posojilo pri Državni hipotekarni banki v znesku 30 milijonov dinarjev proti 15 letni amortizaciji in 7 odstotnemu obrestovanju. S tem zneskom bo mestna občina odplačala del svojega dolga Mestni hranilnici, v istem namenu pa je bilo še sklenjeno, da se emitira 6 odstotno obligacijsko posojilo mestne občine ljubljanske v znesku do 20 milijonov Din, vplačljivo ali s hranilnimi knjižicami Mestne hranilnice ljubljanske, ali v gotovini. Nadalje je bilo sklenjeno, da se poveča Delavski dom s posojilom Borze dela v znesku 1.700.000— Din. Finančno ministrstvo je odobrilo 24. septembra sklep mestnega sveta ljubljanskega o najetju posojila in o razpisu obligacijskega posojila.

Ljubljanski župan pozdravlja Nj. Vel. kralja ob prihodu na Grad

Nj. Vel. kralj Peter na grajskem stolpu v Ljubljani

oddelka za civilno letalstvo pri komandi vojnega letalstva je objavila dne 25. julija obširno uradno poročilo o vzroku nesreče, ki je bil zgolj megla ter usodni obrat z letalom na levo.

Pri odkopavanju Groharjeve ceste so naleteli delavci mestne plinarne na rimski sarkofag, za katerega sodijo strokovnjaki, da je v njem ležal visok vojaški ali civilni funkcionar, ki je v Emoni predstavljal oblast rimskega imperija. Sarkofag ima obliko pravičnega kvadra ter je 2 m dolg, 1½ m širok in ½ m visok. Ploskev je eliptično izbočena, z izboklinami pa je okrašen tudi na vseh štirih vogalih. Ta sarkofag je eden najlepših, kar so jih doslej našli v Ljubljani.

Zastopniki turškega tiska so se na svojem potovanju po Jugoslaviji ustavili dne 10. septembra tudi v Ljubljani, kjer so jih sprejeli zastopniki banovine in občine ter njihovi tukajšnji stanovski tovariši. Po ogledu mesta jim je priredil ban kosilo v Unionu. Ta obisk je tem bolj pomemben zato, ker je bilo prvič, ko so zastopniki turškega tiska obiskali naše mesto.

Dan pozneje, 11. septembra, je prišel v Ljubljano z Blede Nj. Vel. kralj Peter II. s svojim spremstvom in si z velikim zanimanjem ogledal zbirke v Narodni galeriji in Narodnem muzeju, potem pa se je odpeljal na Grad. Z grajskega stolpa so mu razkazali mesto in okolico ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič, član mestnega sveta inšpektor Wester ter načelnik kulturnega oddelka mestnega poglavarstva prof. dr. Mole. Z Gradu se je odpeljal pred stolnico, pred katero ga je pričakoval ves stolni kapitelj, ki mu je nato razkazal cerkev, nakar je ravnatelj stolnega kora msgr. Premrl zaigral na orgle državno himno in nekaj cerkvenih pesmi. Potem se je Nj. Vel. kralj Peter II. odpeljal nazaj proti Bledu.

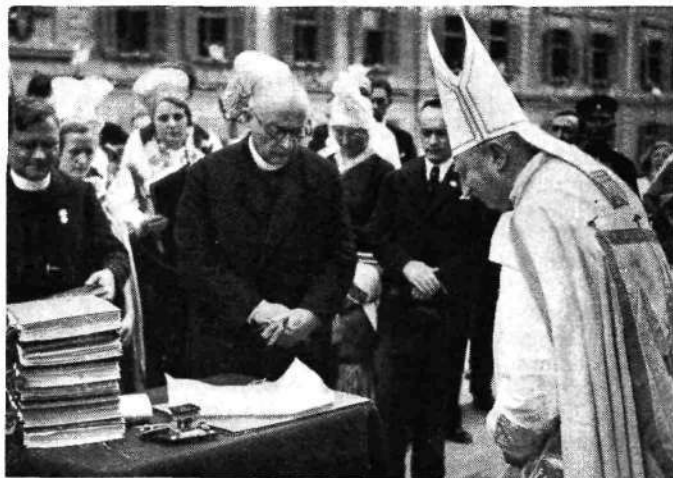
MARIBOR

19. junija se je dosegel mezdni sporazum med stavbeniki in stavbinskim delavstvom.

19. junija je umrl slaščičar in hišni posestnik Ivan Pelikan, po rodu z Moravskega, dolgoletni okrajni predstojnik, strokovni organizator in predsednik ter kontrolor Mariborskega kreditnega zavoda.

Za 21. ter 28. in 29. junij je organizirala Slomškova družina Slomškove dneve. Kapela na Slomškovem grobu je bila obnovljena in okrašena z dvema slikama F. Kralja, na katerih prosijo moški in ženske za Slomškovo beatifikacijo, mesto pa se je odelo v zastave ter je bilo 28. in 29. junija slavnostno razsvetljeno. — 20. junija je v spodnji kazinski dvorani Fr. Kovačič odprl Slomškovo razstavo, ki je bila odprta do 30. junija in pokazala Slomškovo življenje, prosvetiteljstvo, književno in cerkveno

delo, Slomškovo tradicijo ter Slomška v našem slovstvu, znanosti in umetnosti. Razstavo so priredili Slomškova družina, Zgodovinsko društvo, Muzejsko društvo, Studijska knjižnica, Banovinski arhiv in Družba sv. Mohorja, gradivo pa so prispevali prevzvišeni g. knezoškof in mnogi privatniki. 21. junija se je Slomšku poklonila mladina, ki je prišla v Maribor v številu 15.000, bila navzoča pri pontifikalni maši in govoru lavantinskega vladike na Glavnem trgu, obiskala v povorki Slomškov grob, popoldne pa prisostvovala D. Petančičevi igri »Dva apostola« v Ljudskem vrtu. 28. in 29. junija so se udeležili poleg množice, ki je štela okoli 30.000 ljudi, manifestacij za Slomškovo beatifikacijo nadškof dr. Jeglič, škofa dr. Rožman in dr. Gnidovec, ministri dr. Korošec, dr. Krek, dr. Janković in ing. Đorđević za kraljevsko vladu, poslanca dr. Veblé in Gajšek za narodno skupščino, ban dr. Natlačen za Dravsko banovino ter župan dr. Adlešič za mesto Ljubljano. 28. junija je bilo cerkveno opravilo v mariborski stolnici in zborovanje, popoldne predstava »Dveh apostolov« v Ljudskem vrtu, zvečer koncert pevskega društva »Maribora« v Unionu in po koncertu baklada na Slomškov grob. V noči od 28. na 29. junija je bila po bakladi polnočnica na Slomškovem trgu, 29. zjutraj slovesno cerkveno opravilo na Glavnem trgu in po njem spreved na Slomškov grob. Po sprevedu s Slomškovega groba je izročil minister dr. A. Korošec knezoškofu dr. I. I. Tomažiču na Slomškovem trgu podpise 400.000 Slovencev za beatifikacijo A. M. Slomška. S ponovno popoldansko predstavo »Dveh apostolov« so bili Slomškovi dnevi zaključeni.

Minister dr. Anton Korošec izroča knezoškofu dr. Tomažiču 400.000 podpisov za beatifikacijo A. M. Slomška

Foto Kramberger

Stara stavba na vogalu Slovenske in Strossmayerjeve ulice od vzhoda

Foto: Pivka

V začetku julija so porušili staro značilno vogalno stavbo med Slovensko in Strossmayerjevo ulico.

3. julija je mestni svet sprejel pravilnik za znižane in proste vozovnice na progah mestnega avtobusnega podjetja, po katerem imajo aktivni uslužbenci mestnega avtobusnega prometa prosto, njih rodbinski člani, aktivni uslužbenci mestnih podjetij in mestnega poglavarstva ter njih družinski člani pa polovično voznino.

Na isti seji je mestni svet sklenil nabaviti nov kompresor za mestno klavnico.

10.—19. julija so se vršile na Mariborskem otoku plavalne tekme za prvenstvo Jugoslavije.

1.—9. avgusta se je vršil V. jubilejni Mariborski teden, katerega je kljub neugodnemu vremenu obiskalo okoli 70.000 ljudi iz Slovenije, Hrvaške, Beograda, Vojvodine, Srbije ter iz Avstrije. Izmed 23 razstav so vzbudile največjo pozornost gasilska in razstava za obrambo pred plinskimi napadi, letalska, filatelistična, razstava socialnega skrbstva, razstava ženske obrti; zelo obiskana je bila spominska razstava pokojnega slikarja prof. A. Gvajca, razstava slik na steklo in domače keramike, gostinska, tujkoprometna in akvaristična; uspela je modna revija mariborskih obrtnikov; visoko stopnjo mariborske tekstilne industrije je pokazala vzorno aranžirana tekstilna razstava; med industrijsko razstavo je bilo najbolj zastopano poljedelstvo, med obrtno pohištvu in med trgovsko radioaparati; razstava vin je v nad 90 kvalitetnih vinih prekoslila dosedanje. Skupno je na MT razstavilo nad 200 razstavljalcev, med njimi 22 inozemcev, kateri so prodajali proizvode, ki jih doma ne izdelujemo in ne razpečavamo.

Predsednik dr. Fr. Lipold odpira V. Mariborski teden ob navzočnosti podbana dr. Majcna, knezoškofa dr. Tomažiča, generala Milenkovića, župana dr. Juvana in ostalih zastopnikov oblasti in javnega življenja

Foto Pivka

Stara stavba na vogalu Slovenske in Strossmayerjeve ulice od zahoda

Foto: Pivka

V času MT in v zvezi z njim so bile v Mariboru večje prireditve: 65 letnica mariborske gasilske čete, ki je ob tej priliki izdala spomenico o zgodovini mariborskega gasilstva ter blagoslovila nov reševalni avto; koncert moških zborov Ipavčeve pevске župe v mestnem parku; Ljudski oder je predvajal »Slehernika« v Ljudskem vrtu; bile so šahovske, teniške, lahkoatletske in nogometne tekme Maribor : Gradec, motociklistična zvezdna vožnja »Pohorja« in krožna dirka »Maribora«; lovske strelske tekme in jadralni let s startom na Pohorju. MT je izdal letos prvič v lastni režiji propagandno revijo in obenem z letalsko razstavo so izdali spomenico jadralni letalci.

29. avgusta je prenehal izhajati nemško pisani socialistični dvotednik »Volksstimme«.

1. septembra je začela — razen v tovarni Hutter in drug — stavka tekstilnega delavstva, ki se je končala 25. septembra s sklenitvijo kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo v dravski banovini.

1. septembra so odpri v delavnicah državnih železnic na koroškem kolodvoru železničarsko šolo, ki bo vzgajala strokovni delavski naraščaj za državne železnice.

3. septembra je mestni svet prilagodil pravilnik mestne oskrbnišnice zahtevam zakona o mestih; predložil kr. banski upravi izpremembo pravilnika za izvajanje javnih del, da se povišajo delavske mezde, oziroma da se izda za mesto Maribor posebno dovoljenje za povišanje mezd delavcem pri javnih delih ali pri pomožni akciji; odobril, da se predloži upravi spomenica za ustanovitev fondov za starostno zavarovanje delavcev v mariborskih tekstilnih tovarnah po primeru tovarne Hutter in drug; sklenil v svrhu likvidnosti Mestne hranilnice, da se kritbene me-

Novi reševalni avto mariborske gasilske čete s kumicami dr. Bedjaničev, dr. Juvanovo in Pogačnikovo. Na levi predsednik B. Pogačnik, desno od njega pročelnik reševalnega oddelka dr. M. Redjanič

Karla Bulovčeva-Mrak: A. M. Slomšek

nice mestne občine do zneska Din 5.000.000.— morejo eskomptirati pri Narodni banki, obenem pa izdal na javnost poziv, da zaupajo Mestni hranilnici.

6. septembra se je odprla v Gradišču šola Družbe sv. Cirila in Metoda.

7. in 8. septembra pa je bila v Mariboru glavna letna skupščina CMD pod vodstvom predsednika ing. J. Mačkoviška.

Jože Paučič
novomeški župan

Alojzij Mirtič
predsednik razstavnega odbora

9. septembra je prvič obiskal Maribor Nj. Vel. kralj Peter II. Pripeljal se je z avtomobilom s severnih Slovenskih goric, se vozil po glavnih mariborskih cestah, ulicah in trgih, obiskal Slomškov in Tomšičev grob, se odpeljal na Mariborski otok, si ogledal zgodovinski, trgovski, industrijski, delavski in tujskoprometni Maribor, se poučil o temeljni njegovi zgodovinski preteklosti, nato pa odpotoval v Dravsko dolino.

17. septembra je umrl Ferdo Karis, delavec v mariborskih primorskih organizacijah ter avtor Spominov iz narodnega in sokolskega življenja (ponatis iz Mariborskega Večernika Jutra, Maribor 1935).

26. septembra je razstavila Karla Bulovčeva-Mrakova v gradu dostojanstveni kip A. M. Slomška. Izdelala ga je v Mariboru v mesecih avgustu in septembru. Slomška si je zamislila kot učitelja in prijatelja otrok.

NOVO MESTO

Obrtno-gospodarska in umetnostno-zgodovinska razstava. Pobude, ki jih leto za letom dajejo našemu obrtništvu razstave Ljubljanskega velesejma in žive potrebe sodobnosti, da kar najširša javnost spozna delo in izdelke svojih obrtnikov, so po vseh večjih središčih našega podeželja prklicale v življenje krajevne obrtno-gospodarske razstave, ki so jih po enotnih navodilih pričeli prirejati v okviru obrtnega tedna.

V novomeških obrtnih združenjih organizirani obrtniki so prvič razstavili svoje izdelke l. 1934., vendar takrat še po izložbenih oknih novomeških trgovcev, kjer je razstavilo 18 obrtnikov, pretežno mizarjev. Za to razstavo je bil iz zastopnikov posameznih obrtnih združenj sestavljen poseben »Krajevni delovni odbor za prireditev obrtnega tedna v Novem mestu« pod predsedstvom Alojzija Mirtiča, ki je imel na skrbi tudi obrtno razstavo leta 1935.

To pot je prireditveni odbor najel za razstavo, ki se je vršila med 1. in 8. decembrom 1935, proste stanovanjske prostore v hiši Ivana Kastelca na Ljubljanski cesti. V 12 sobah s približno 250 m² talne ploskve je razstavilo 24 obrtnikov raznih strok, pretežno pa zopet mizarji in krojači. V teku tedna je bilo prodanih 1399 vstopnic, ker pa so tudi vse šole obiskale razstavo, smemo računati, da si jo je ogledalo nad 2000 obiskovalcev, kar je sicer za prvi poizkus take prireditve dosti lepo število, čeprav gmotni uspeh ni bil v sorazmerju s trudom in delom razstavljalcev. Vsa ta razstava je imela biti samo priprava za večjo, po možnosti vso Dolenjsko in vse gospodarske panoge obsegajočo razstavo v l. 1936., za katero je vodil vse priprave poseben »Razstavnii odbor Obrtnega društva in Okrajne obrtne zveze v Novem mestu«.

Pri snovanju načrta za to razstavo pa se je okvir širil vedno bolj in k sodelovanju niso bili povabljeni samo obrtniki iz vse Dolenjske, temveč tudi vse gospodarske

Razstavnii prostori »Keramik« (Jos. Klemenčič) keramična tovarna v Novem mestu

razstave, priključile pa naj bi se tudi šole s svojimi običajnimi vsakoletnimi šolskimi razstavami. Kar je pa vsej prireditvi dalo še poseben kulturni pomen, je bilo organiziranje umetnostne in zgodovinske razstave, s čimer je Novo mesto prav gotovo daleč prekosilo podobne razstave manjših mest v Sloveniji.

Za to obrtno-gospodarsko in umetnostno-zgodovinsko razstavo je pripravljali odbor najel novo šolsko poslopje osnovne šole, kjer je na ca. 1300 m² talne ploskve razstavilo 43 obrtnikov, poleg teh pa še Kmetijska šola na Grmu s podružnico Kmetijske družbe, Čebelarstvo in Tujsko-prometno društvo, Podružnica Jugoslovanske tiskarne v Novem mestu (J. Krajec nasl.), deška in dekliška osnovna, meščanska in obrtno-nadaljevalna šola, ki so razstavile risbe, vezenine in ročne izdelke svojih učencev. Razstavo je odprl 4. julija njen pokrovitelj ban dr. Marko Natlačén, ogledalo pa si jo je do 13. julija okoli 3500 obiskovalcev, med njimi tudi ban savske banovine dr. Ružič z rodbino.

V obrtno-gospodarskem oddelku je razstavilo po posameznih strokah: mizarstvo 9, krojaštvo 6, kleparstvo 4, čevljarstvo 3, sirarstvo 2, dalje po 1 kolar, elektrotehnik, sodar, izdelovalec kmetijskih strojev, vrvar, kovač, sobni slikar, pletilka, vezilka, torbar, kotlar, tapetnik in zidarski podjetnik. Poleg teh še industrijska izdelovalnica perila (Ivan Medic), tovarna keramičnih izdelkov »Keramika« (Josip Klemenčič), lastnika sta oba iz Novega mesta, A. Prelog iz Ljubljane pisalne stroje, A. Rojc iz Stične svoje raznovrstno žganje in likerje, podjetje Singer pa šivalne stroje. Vrsto izredno uspešnih fotografij je razstavil tudi G. Dolenc, medtem ko je Tujsko-prometno društvo v svoji sobi razstavilo najlepše posnetke Novega mesta in okolice amaterjev R. Jereba in L. Šetinca, obenem z reliefno karto novomeške okolice, delom učitelja A. Ivanetiča.

Umetnostno-zgodovinska razstava je bila nameščena v pritličju in odprta s posebnim predavanjem konservatorja dr. Fr. Steleta. Namen prirediteljev te razstave je bil, širšemu občinstvu pokazati malopoznane ali neopazene umetnine starih mojstrov, ki jih hrani Novo mesto, približati mu snovanje in dela sodobnih umetnikov-Novomeščanov ali v Novem mestu živčih, vzbuditi zanimanje in razumevanje za nje, kakor tudi z zbirko dokumentov iz novomeške preteklosti pobuditi interes za zbiranje in shranjevanje zgodovinsko važnih predmetov v novomeškem muzeju, ki naj bi se ustanovil.

Zal da so se morali prireditelji zaradi pretesnih prostorov in drugih nepredvidenih zaprek omejiti pri razstavi del starih mojstrov predvsem na dela J. V. Metzingerja (1699—1759), priključenih pa je bilo še nekaj del neznanih slikarjev, vsega skupaj 17 večjih in manjših platen. To razstavo so s svojo ljubeznivo naklonjenostjo omogočili gg. grof Villavicenzio-Margheri z

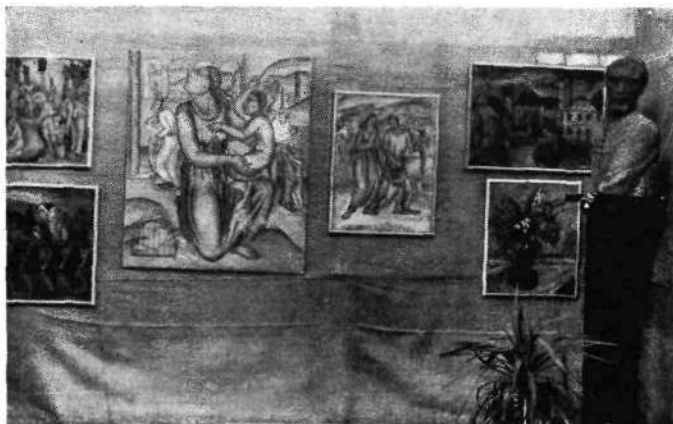

J. V. Metzinger: Madona na gradu Otočcu

Otočca s svojo znamenito oltarno skupino (glej sliko), inful. prošt K. Čerin, gvardijan franč. samostana p. Ciprijan Napast in prof. Janko Krajec. Med slikami je bilo nameščenih še 10 baročnih kipov, last g. Fr. Vodnika, podobarja, in kip sv. Jurija iz nekdanje novomeške podružne cerkvice istega svetnika, last prof. J. Krajca.

Od sodobnih umetnikov je v posebni sobi razstavil prof. Josip Germ 20 olj, Božidar Jakac 23 pastelov, 7 lesorezov, 11 risb, 5 suhih igel, 3 rdeče krede, 1 tuš in 5 olj (veliko platno »Novo mesto« in portreti avtorja, prof. Jožeta Kovača, avtorjeve matere in pesnika Franceta Prešerna, ki je bil to pot prvič razstavljen, za kar gre zahvala lastnici, Univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani). Slikar Janez Mežan je razstavil 10 pastelov, 4 akvarele in 1 kolorirano risbo, Ivan Vavpotič pa 2 portreta v olju (Plesalka in min. dr. Niko Zupanič) in sliko »Novo mesto« (olje). Podobar Fr. Vodnik je razstavil 3 plastike (Madona in 2 Križanje).

Poseben oddenek je bil posvečen prerano umrlemu Kostanjevičanu in dijaku novomeške gimnazije, učencu Meštrovica in firenške umetnostne šole Josipu M. Gorjupu († 30. aprila 1932). Razstava njegovih del je obsegala 19 olj, 2 freski, 30 radirank, 2 risbi, 1 suho iglo, 8 linorezov in 11 plastik, med njimi zlasti »Avtoportret« in »Ivan Cankar«.

Umetniška razstava v Novem mestu od 4. do 13. julija. Soba Jožeta Gorjupa

Žal, da umetnostna razstava ni v širši slovenski javnosti pobudila več zanimanja, bila je pa vsekakor največja umetnostna manifestacija Novega mesta od l. 1920. sem, ko je takratna mlada generacija Novomeščanov prvokrat priredila umetnostno razstavo, literarni in glasbeni večer. Škoda, da zaradi prepičelo odmerjenega časa ni bilo mogoče zbrati še razmetano in težko dostopno umetnostno ostalino v vojni padlega Jožeta Cvelbarja, s čimer bi bila najdostojnejše počaščena dvajseta obletnica njegove prezgodnje smrti († 10. julija 1916).

V zgodovinskem oddelku so bili v dveh sobah in posebnih razstavnih omarah, ki jih je radovoljno dal na razpolago gimn. dir. L. Vagaja, razstavljeni predmeti, spominjajoči na daljno in nedavno preteklost mesta in meščanov. Poleg dokumentov iz mestnega arhiva še portreti

nekaterih znamenitejših proštov, stari tiski in rokopisi frančiškanske knjižnice, cehovske knjige in listine, zastave itd., kompozicije in slike Naceta Hladnika, posmrtna maska, portret (F. Vesel, olje) in diplome Frana Šukljeta in podobno.

Razstavo, ki se je tako razvila v najpomembnejšo povojno gospodarsko in kulturno manifestacijo, so napovedovali in na njo opozarjali prvokrat res na sodobni višini izdelani plakati (delo slikarja Janeza Mežana), medtem ko je mali plakat za umetnostno zgodovinsko razstavo posebna umetnina našega B. Jakca.

Prof. F. Seidl, ugledni učenjak, je praznoval te dni svojo osemdesetletnico. Ob tej priliki reproducira »Kronika« umetniško diplomu častnega občanstva novomeške občine (l. 1932.), ki sta jo izdelala Božidar Jakac in Marjan Mušič.

PTUJ

Nove najdbe. Na posestvu grofa Herbersteina so letos rano pomladi pri kopanju jam odkrili obširno pozno-rimsko grobišče. Najdbe so shranjene deloma v grajskem muzeju in deloma v Ferkovem muzeju. Važnejše je pa odkritje ostankov starokrščanske bazilike, ki so jo odkrili pri podiranju hiše v Miklošičevi ulici št. 12 nasproti proštije cerkve. Našli so bogato okrašen ostanek cerkvene pregraje iz marmorja, močno zidovje iz rezanega kamna ter starokrščansko oltarno menzo. S tem je brez dvoma odkrit škofijski sedež sv. Viktorina, ki ga je vpepelil požar.

KAMNIK

V Kamniku je bil 1. marca odprt novoustanovljeni protituberkulozni dispanzer, opremljen z Röntgen-aparatom. Posebno zaslugo za to imata referent za pobijanje tuberkuloze dr. Neubauer in predsednik krajevne lige dr. Julij Polec, ki je znal združiti vse sloje k vzajemnemu delu. Že prvi mesec je bilo preiskanih 97 oseb, pri katerih so v 23 slučajih ugotovili jetiko.

Del B. Jakčeve in Vavpotičeve razstave v Novem mestu.

»Kronika« izdaja Mestna občina ljubljanska. Za izdajateljico odgovoren dr. Rudolf Molè, za uredništvo, upravo in inseratni del odgovoren Pavel Debevec. Tiska Učiteljska tiskarna, zanjo odgovoren Francè Štrukelj. — Ponatis člankov in slik dovoljen samo z dovoljenjem uredništva. Rokopisi se ne vračajo. »Kronika« izhaja 4 krat na leto in stane za vse leto Din 60.—, za pol leta Din 30.—, za četrt leta Din 15.—. Za inozemstvo Din 100.—. Posamezna številka Din 30.—. Naroča se: Mestno načelstvo, kulturni oddelek, Ljubljana.